

בבית המשפט העליון

ע"פ 3142/23

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המערער: איברהים דסוקי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל – רשות המסים

ערעור על החלטתו של בית משפט השלום בפתח תקווה
מיום 19.4.2023 בת"פ 75110-12-20 שניתנה על ידי כבוד
השופט א' מלמד

בשם המערער: עו"ד ליאור שביט

פסק-דין

ערעור על החלטתו של בית משפט השלום בפתח תקווה (השופט א' מלמד);
להלן: (המוחב) מיום 19.4.2023 בת"פ 75110-12-20 (להלן: ההליך), שלא לפסול עצמו
מלדון בעניינו של המערער.

1. ביום 29.12.2020 הוגש נגד המערער כתב אישום המייחס לו עבירות של פעולה
במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמט מתשלום מס שאותו אדם חייב בו,
בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 117(ב) ו-117(ב2)(3) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-
1975 (להלן: החוק).

2. ביום 21.2.2023 התקיים דיון הקראה בפני השופט ע' מורנו, אשר נדחה מספר
פעמים בעקבות בקשות דחייה שהגיש המערער. במהלך הדיון הודיע ב"כ המערער על
כפירת המערער במיוחס לו, ובעקבות כך קבע השופט ע' מורנו דיון הוכחות ליום
10.5.2023 בפני המותב, וכן הורה למערער להעביר את תגובתו לכתב האישום עד ליום
7.3.2023, בצירוף רשימת העדים שברצונו לחקור.

3. המערער לא קיים את החלטת בית המשפט, וביום 14.3.2023 נתן המותב ארכה להגשת תגובת המערער לכתב האישום עד ליום 20.3.2023. גם החלטה זו לא קוימה על ידי המערער, ולפיכך נקבע דיון תזכורת במעמד הצדדים ליום 26.3.2023.

4. כעולה מפרוטוקול הדיון מיום 26.3.2023, בתחילת הדיון התקיים שיח שלא לפרוטוקול, ולאחריו ביקש ב"כ המערער דחייה נוספת להגשת תגובתו לכתב האישום, זאת לטענתו, על מנת למצות הליך של הידברות מול המשיבה ובשל קשיים בקבלת חומרי החקירה לידיו. ב"כ המשיבה התנגדה לבקשה וטענה כי חומרי החקירה הועמדו זה מכבר לעיונו של ב"כ המערער. בשלב זה ציין ב"כ המערער:

"אני מבין מכב' בית המשפט שככל ולא נגיב לכתב האישום במועד הנדחה – בית המשפט יתייחס לכך ככפירה כללית, על כל המשתמע על כך. כמו כן, אני מבין מכב' בית המשפט שבמועד הדיון הנדחה עליי להיות ערוך לדיון לפי סעיף 144 ובפרט בכל הנוגע לכלל עדי התביעה. אני מבין גם מכב' בית המשפט כי ככל ויזומנו עדים שלא היה צורך בזימנם – בית המשפט לא יהסס מהשתת הוצאות על ההגנה. אני רוצה שירשם שבית המשפט אמר שהוא לא יהסס מהשתת הוצאות על הנאשם ועל בא כוחו. אני רוצה שירשם גם שבית המשפט אמר 'שיש גבול לכל תעלול'".

בנסיבות אלו, הורה המותב על קביעת דיון המשך בהליך ליום 3.4.2023.

5. ביום 30.3.2023 הגיש ב"כ המערער בקשה לדחיית הדיון. בו ביום, דחה המותב את הבקשה בציינו כי "כתב האישום בתיק דנן הוגש עוד בחודש דצמבר שנת 2020 ומייחס לנאשם [למערער] עבירות שבוצעו לכאורה בשנת 2015. מאז הגשת כתב האישום, ולמרות החלטות שונות שניתנו, לא נתן ב"כ הנאשם (ב"כ המערער) מענה מפורט לכתב האישום והתייחסות לעדי התביעה הנדרשים".

6. לפיכך, דיון המשך בהליך התקיים ביום 3.4.2023. כעולה מן הפרוטוקול, בפתח הדיון שב ב"כ המערער על טענתו כי טרם הועבר לעיונו חומר החקירה הדרוש; ובמענה לשאלת המותב מדוע לא פעל לצילום כלל חומרי החקירה ממועד הגשת כתב האישום, השיב כי "חשבנו שאפשר לייתר את המחלוקת עם המאשימה [המשיבה] כי היה הליך של הידברות". לאחר חילופי דברים בין הצדדים, התברר כי לא חלה התקדמות במגעים

בין ב"כ המערער למשיבה, ולפיכך החליט המותב לקדם את ההליך ולקיים דיון הוכחות. לשם כך, התבקשו הצדדים להשיב אילו עדים נחוצים להם בשלב זה, וכך מתועדים הדברים בפרוטוקול הדיון:

"ב"כ המאשימה: לשאלת בית המשפט אני סבורה שניתן להתחיל עם החוקרים, עדי התביעה 1-12.
 ב"כ הנאשם: אני רוצה שיירשם שבית המשפט תיקן ואחרי שב"כ המאשימה אמרה 1-7 בית המשפט שאל אם אי אפשר יותר עדים ואז תיקנה ל1-12.
 ב"כ המאשימה: אנו נבקש כי ייקבעו מועדים נוספים.
 ב"כ הנאשם: אני רוצה להגיד שאין לי את היומן ואני רוצה שיירשם שבית המשפט צועק עליי."

בתום הדיון קבע המותב דיון ההוכחות ליום 10.5.2023, וכן שני דיוני הוכחות בחודש ספטמבר 2023; והורה למשיבה לפעול לזימון עדי התביעה 1-12 לדיון ההוכחות הקרוב.

7. ביום 17.4.2023 הגיש המערער בקשה לפסילת המותב, ובה הלין על התנהלות המותב בדיונים מיום 26.3.2023 ומיום 3.4.2023. המערער טען כי במהלך הדיונים סירב המותב לתעד את שהתרחש באולם בית המשפט לפרוטוקול, זאת "חרף בקשות חוזרות ונשנות מצד הח"מ" ו"תוך נקיטת טון נוזף, אדנותי ופטרנליסטי כלפי בא כוח המבקש [ב"כ המערער]". בתוך כך, טען המערער כי בניגוד לאמור בפרוטוקול הדיון מיום 26.3.2023, "לא ניתנה מצד המבקש [המערער] כל הסכמה לנהל דיון ללא תיעוד בפרוטוקול" וכי מפרוטוקול הדיון הושמטו "הערות אישיות, פוגעניות מפיו של המותב ביחס להתנהלות צוות ההגנה". עוד טען המערער כי במהלך הדיון שהתקיים ביום 3.4.2023 נהג המותב בעוינות כלפי ב"כ המערער; וכן התערב בשיקול דעתה של המשיבה בנוגע למספר עדי התביעה שבכוונתה להעיד באופן המלמד על "רצון של המותב לנהל ההליך במהירות הבזק על חשבון זכותו של המבקש [המערער] להליך הוגן ותוך פגיעה בזכויותיו הדיוניות – הכל תוך התנהלות פוגעת וכוחנית". נוכח התנהלות זו, ביקש המערער להורות על פסילת המותב מלדון בהליך.

8. ביום 18.4.2023 הגישה המשיבה את תגובתה לבקשה. המשיבה התנגדה לפסילת המותב וטענה כי לא עלה בידי המערער להצביע על קיומו של חשש אובייקטיבי למשוא פנים, וכי אין בתחושתו הסובייקטיבית כדי להצדיק את פסילת המותב. נטען כי המותב ניהל את הדיון באופן מקצועי וענייני ו"אפשר למבקש [למערער] לטעון טענותיו ואף עדכן את פרוטוקול בית המשפט בהתאם לבקשותיו הפרטניות של ב"כ המבקש [ב"כ המערער]". משכך, נטען כי "פרוטוקול הדיונים משקפים נאמנה ובמדויק את התנהלות

הדיון ואת חילופי הדברים באולם בית המשפט". עוד הוסיפה המשיבה כי החלטת המותב בדבר זימון עדי תביעה נוספים לדיון ההוכחות הקרוב הינה החלטה מקצועית שנועדה להביא לניצול מיטבי של הדיון; וכי הערות המותב לב"כ המערער במהלך הדיונים הן "הערות ענייניות הנובעות מהתנהלות הנאשם [המערער] בהליך, שמטרתן ייעול ההליך ומניעת דחיות מיותרות".

9. ביום 19.4.2023 דחה המותב את בקשת הפסלות. בפתח הדברים סקר המותב את השתלשלות האירועים ועמד על כך שמדובר בהליך המתנהל עוד משנת 2020, וכי המערער טרם הגיש את התייחסותו לכתב האישום ולעדים שברצונו לחקור בהליך חרף החלטות בית המשפט בנושא. בנסיבות אלו, סבר המותב כי הגשת בקשת הפסלות נועדה למעשה "לתקוף את החלטתו המתחייבת של הח"מ [המותב] לשים קץ לסחבת ולגרירת הרגליים בת למעלה משנתיים תמימות", זאת על רקע חוסר שביעות רצונו של המערער מההחלטה לקבוע את התיק לשמיעת ראיות. בהתייחס לטענת המערער בדבר תיעוד חסר בפרוטוקול הדיונים, הבהיר המותב כי הפרוטוקולים משקפים את שנאמר בדיונים וציין כי "לא זכור לבית המשפט כי דברים מהותיים שנאמרו, לא זכו לתיעוד ורישום בפרוטוקול". עוד הטעים המותב כי ככל שהמערער סבור כי נפל פגם באיזה מן הפרוטוקולים היה עליו להגיש בקשה מתאימה לתיקון פרוטוקול, זאת חלף הגשת בקשת פסלות. בצד האמור, הוסיף המותב כי הגשת בקשת הפסלות לוקה בשיהוי, שכן זו הוגשה כעשרים ימים לאחר שהתקיים הדיון מיום 26.3.2023, העומד במוקד הבקשה, וכי "עיתוי הגשת הבקשה, לצד החלטת בית המשפט לפיה ישיבת ההוכחות שנקבעה לחודש מאי תתקיים כמתוכנן, עשויים ללמד כי זו הוגשה על מנת לסרב את ההליך המשפטי". לבסוף, נקבע כי טענות המערער בדבר קיומו של חשש ממשי למשוא פנים נעדרות כל בסיס וכי לא עלה בידי המערער לבסס קיומה של עילה לפסילת המותב.

10. מכאן הערער שלפניי, בו חוזר המערער על טענותיו, ובכללן על טענתו כי פרוטוקול הדיונים מיום 26.3.2023 ומיום 3.4.2023 אינם משקפים את שהתרחש באולם בית המשפט; וכי במהלך הדיונים נקט המותב "לשון בוטה ותוקפנית במיוחד, כנגד הח"מ סנגורו של המערער, ואף צעק עליו", כאשר התבטאויות אלו לא תועדו בפרוטוקול. המערער מוסיף ומסביר כי בנסיבות העניין לא היה מקום להגיש בקשה לתיקון פרוטוקול הדיונים, שכן לדבריו "בקשה לתיקון פרוטוקול אינה כלי דיוני שנועד להעלות על הכתב קטעים שלמים מתוך דיון, בהם אמירות פוגעניות של המותב הנכבד, כאשר המותב בזמן אמת בחר שלא לכלול אותם בפרוטוקול למרות בקשות חוזרות ונשנות של הח"מ". עוד סבור המערער כי החלטת הפסלות אינה מתמודדת כדבעי עם טענותיו, ובפרט עם טענתו בעניין התערבות המותב במספר עדי התביעה הצפויים להעיד

בדיון ההוכחות, אשר עולה לשיטתו לכדי "חציית קווים" פסולה. בנסיבות אלו, סבור המערער כי קם חשש ממשי למשוא פנים מצד המותב המצדיק את פסילתו.

11. דין הערעור להידחות. המבחן לפסלות שופט מלשבת בדיון קבוע בסעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, ולפיו יש לבחון האם קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים מצד המותב. לא מצאתי כי מתקיימות נסיבות כאלה בענייננו, אף לא בדוחק. עיקר טענות המערער מופנות כלפי אמירות שהוא מייחס למותב אשר לטענתו לא תועדו בפרוטוקול הדיונים מיום 26.3.2023 ומיום 3.4.2023. המערער לא הגיש בקשה לתיקון הפרוטוקול ביחס לאיזה מן הדיונים הללו, ולא הציג בערעורו כל הסבר המניח את הדעת לכך מלבד העלאת טענה כללית לפיה בקשה לתיקון פרוטוקול אינה הערוץ הדיוני המתאים לכך נוכח התנהלות המותב בדיונים. כפי שכבר נפסק, בקשת פסלות אינה מהווה תחליף לבקשה לתיקון פרוטוקול (ראו והשוו: ע"פ 1609/19 שוראקי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (6.3.2019)); ע"פ 2330/23 ויטולי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (17.4.2023)), וככל שסבר המערער כי הפרוטוקולים אינם משקפים את שנאמר במהלך הדיונים, היה עליו להגיש בקשה לתיקונם. לפיכך, אין בפני לצורך הערעור אלא הדברים המתועדים בפרוטוקול הדיונים הרלוונטיים.

12. לא מצאתי כי עלה בידי המערער להוכיח חשש ממשי למשוא פנים מצד המותב. מפרוטוקול הדיונים ומתגובת המשיבה לבקשת הפסלות עולה כי המותב הביע ביקורת על התנהלות המערער ובא-כוחו נוכח השתלשלות העניינים בהליך דנן. כפי שהובהר לא אחת בפסיקה, בית המשפט רשאי להביע מורת רוח מהתנהלותם של הצדדים ובאי-כוחם ואין בכך כדי להקים כשלעצמו עילת פסלות (ראו והשוו: ע"פ 8817/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (29.3.2023); ע"פ 2206/18 אבו סלים נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (25.3.2018)). עוד הובהר בפסיקה כי הידברות בין התביעה לסנגוריה בניסיון להגיע להסדר טיעון אל לה לשבש את מהלך הדיון כסדרו ולעכבו (ראו והשוו: בש"פ 4911/17 מדינת ישראל נ' ביטון, פסקה 3 (26.6.2017); בש"פ 5744/15 מדינת ישראל נ' חאג' יחיא, פסקה 7 (18.10.2015)). בשים לב לדחיות החוזרות והנשנות של הדיונים מסיבות הנעוצות במערער ובא-כוחו, אני סבורה כי מדובר בביקורת מוצדקת וכי מאמצי המותב לקדם את שמיעת ההליך ולהתחיל סוף סוף בשמיעת הראיות בו, היו בהחלט במקומם. טענת המערער בנוגע להתערבות המותב במספר עדי התביעה הצפויים להעיד בדיון ההוכחות שנקבע ליום 10.5.2023, אף היא אינה מקימה עילת פסלות. מדובר בהחלטה דיונית מובהקת הנוגעת לניהול ההליך ולקידומו היעיל (ראו: ע"פ 3996/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (13.7.2022); ע"א 8564/20 פלוני נ' פלונית, פסקה 9 (21.2.2021)).

.13 אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, ט' באייר התשפ"ג (30.4.2023).

ה נ ש י א ה